

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Oikeudellinen yksikkö

MUISTIO

LIITE 1

06.02.2026

VALTION ALUEHALLINTOUUDISTUKSEEN LIITTYVÄT POROTALOUTTA KOSKEVAT ASETUSMUUTOKSET

1 Esityksen tausta ja asetuksenantovaltuudet

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Hallitusohjelman mukaan tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (jäljempänä ELY-keskus) ympäristövastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ELY-keskusten osalta monialainen valtion aluehallinto kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin. Hallitusohjelman mukaan lainsäädäntöä valmistellaan siten, että uusi monialainen virasto ja elinvoimakeskukset käynnistävät toimintansa vuoden 2026 alusta. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025) annettiin eduskunnalle 13.3.2025. Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Lakiehdotus sisälsi säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Eduskunta hyväksyi esityksen 18.6.2025 ja tasavallan presidentti vahvisti lait 27.6.2025. Valtion aluehallintouudistusta koskevat lait tulivat voimaan 1.1.2026.

Tällä ehdotuksella on tarkoitus tehdä valtion aluehallintouudistuksesta johtuvat tekniset muutokset eräisiin porotaloutta koskeviin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan valtioneuvoston asetuksiin (kolttasetus (133/1997), valtioneuvoston asetus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (276/2017), valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (656/2016) ja asetus maatilatalouden kehittämisrahastosta (1754/1995)), joissa viitataan ELY-keskuksiin. Ehdotuksella muutettaisiin viranomaisten nimet elinvoimakeskuksiksi.

Lisäksi ehdotuksella huomioitaisiin Maanmittauslaitoksen aikaisemmat organisaatiouudistukset, joiden johdosta asetuksessa mainitut maanmittaustoimistot on lakkautettu ja niiden tehtävät on siirretty Maanmittauslaitokselle. Asetuksessa huomioidaan myös käräjäoikeuksilta maanmittaustoimistoille eli nykyiselle Maanmittauslaitokselle siirtyneet tehtävät.

Lopuksi ehdotuksella huomioitaisiin Maaseutuviraston aikaisempi organisaatiomuutos siten, että viitattaisiin maatilatalouden kehittämisrahastosta annetussa asetuksessa Ruokavirastoon, jolle tehtävät ovat siirtyneet sekä päivitetäisiin asetuksen säädösviittaus kumotusta säädöksestä voimassa olevaan säädökseen.

Muutettavaksi ehdotettavien asetusten asetuksenantovaltuudet ovat seuraavat:

1. Valtioneuvoston asetus kolttu-asetuksen muuttamisesta

Kolttulain (253/1995) 27 §:n 3 momentin mukaan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja siinä yhteydessä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Mainitun lain 30 §:n 3 momentin mukaan myyntihintojen perimisestä, maksulykkäyksistä ja korkovapauden myöntämisestä säädetään tarkemmin asetuksella. Lain 32 §:n mukaan kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta sekä hinnan uudelleen määrittämisestä erehdyksen tai omaisuuden arvon olennaisen muuttumisen johdosta säädetään asetuksella. Lain 36 §:n 2 momentin mukaan rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lain 38 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menettelystä lainaa tai saamista irtisanottaessa. Lisäksi lain 65 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen perusteista, tukien kohdentamisesta, tukitasoista ja enimmäismääristä sekä sopimukseen perustuvien tukien yleisistä ehdoista ja siitä, miten tuki voidaan eriyttää alueittain.

2. Valtioneuvoston asetus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 15 §:n 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset tuesta ja sen myöntämisen edellytyksistä sekä eloporojen määrää korvaavista poronhoitotoista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Mainitun lain 37 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset korkoetuuden, korkovapauden, vapaavuosien ja vakuudettomuuden arvon määrittämisestä, vapaavuosien määrästä, lainaan liittyvän tuen enimmäismäärästä, tuen käytöstä laina-aikana sekä luotonantajan lainaehdoista koskevasta hyväksynnästä. Lain 57 §:n 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä valmiusasteen osoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3. Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 6 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelystä vahinkoa arvioitaessa sekä siitä, milloin arvion vaatimisesta voidaan luopua. Mainitun lain 11 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä korvauksen hakemisen määräajasta, menettelystä korvausta haettaessa ja hakemukseen

vaadittavista selvityksistä. Lain 12 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa päätös on tehtävä.

4. Valtioneuvoston asetus maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 2 a §:n 1 momentin mukaan johtokunnan kokoonpanosta ja toimikaudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2 Asian valmistelu

Asetusmuutokset on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Muutosten teknisen luonteen vuoksi asiassa ei ole katsottu tarpeelliseksi järjestää lausuntokierrosta.

Asetusehdotuksia ei ole niiden vähäisen yleisen merkityksen vuoksi tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Muutettavaksi ehdotettavat valtioneuvoston asetukset sisältävät viittauksia nykyisiin ELY-keskuksiin, maaseutuelinkeinopiireihin ja maanmittaustoimistoihin sekä kiinteistörekisterin pitäjään. Ehdotuksella muutettaisiin asetusten viittaukset nimeään vaihtaviin virastoihin eli elinvoimakeskuksiin sekä Maanmittauslaitokseen.

Ehdotetaan annettavan seuraavat asetusmuutokset:

1. Valtioneuvoston asetus kolttasetuksen muuttamisesta
2. Valtioneuvoston asetus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta
3. Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta
4. Valtioneuvoston asetus maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta

4 Pääasialliset vaikutukset

Asetusmuutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole vaikutusta valtiontalouteen.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1. Valtioneuvoston asetus kolttasetuksen muuttamisesta

16 §. Suunnitelmaehdotuksen laatiminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Suunnitelman vahvistaminen. Pykälässä maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. Kauppa- ja elinkeinotoiminnan laatiminen. Pykälässä maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. Hinnan uudelleen määrittäminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. Valtion saamisten vakuudet. Pykälässä maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. Ilmoitus Maanmittauslaitokselle. Pykälässä maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän ja otsikon viittaus lakkautettuihin maanmittaustoimistoihin korvattaisiin viittauksella Maanmittauslaitokseen.

29 §. Lykkäykset ja korkovapaudet. Pykälän 4 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. Lainan irtisanominen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 1 momentin 10 kohdassa maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin samasta syystä elinvoimakeskukseksi.

32 §. Myyntihintasaamisen irtisanominen. Pykälässä työvoima- ja elinkeinokeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

44 §. Rajoituksista vapauttamiset ja siirrot. Pykälän 1 ja 2 momentissa maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

45 §. Maanmittauslaitoksen tehtävät. Pykälän 1 ja 2 momentissa maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi mainituissa momenteissa muutettaisiin kiinteistörekisterin pitäjä Maanmittauslaitokseksi. Muutoksen taustalla on aikaisemmat Maanmittauslaitosta koskevat organisaatiouudistukset, joissa maanmittaustoimistot on lakkautettu ja tehtävä vastata lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pidosta siirrettiin käräjäoikeuksilta maanmittaustoimistoille ja siten nykyiselle Maanmittauslaitokselle.

Ehdotetussa uudessa 45 §:ssä ei olisi nykyisen asetuksen kolmatta momenttia, sillä se on tarpeeton.

55 §. Rajoituksista vapautuminen. Pykälässä maaseutuelinkeinopiiri muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi mainituissa momenteissa muutettaisiin kiinteistörekisterin pitäjä Maanmittauslaitokseksi. Muutoksen

taustalla on aikaisemmat Maanmittauslaitosta koskevat organisaatiouudistukset, joissa maanmittaustoimistot on lakkautettu ja tehtävä vastata lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pidosta siirrettiin käräjäoikeuksilta maanmittaustoimistoille ja siten nykyiselle Maanmittauslaitokselle. Ehdotettu uusi 55 § koostuisi kahdesta momentista.

2. Valtioneuvoston asetus porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

32 §. *Paliskuntaa koskevat edellytykset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

41 §. *Menon todennettavuus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

43 §. *Muun avustuksen maksu ja lainan nosto.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

48 §. *Lainaan sisältyvän tuen määrä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

51 §. *Lainaehtojen muuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

3. Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

5 §. *Vahingon määrän arvioiminen.* Pykälässä viittaukset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja Lapin elinvoimakeskukseksi.

10 §. *Korvauksen hakeminen.* Pykälän 3 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Päätös korvauksen maksamisesta.* Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin nimen vaihtumisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

4. Valtioneuvoston asetus maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun asetuksen muuttamisesta

2 §. Ehdotetaan muutettavan asetuksen 2 §:n 2 ja 3 momenttia siten, että niissä huomioitaisiin eri viranomaisia koskevat organisaatiomuutokset. Viittaus Maaseutuvirastoon korvattaisiin viittauksella Ruokavirastoon, joka aloitti toimintansa 1.1.2019, kun Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Maaseutuvirasto sekä osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksesta yhdistettiin.

Lisäksi huomioitaisiin valtion aluehallintouudistukset, joissa vanhojen työvoima- ja elinkeinokeskusten tehtävät ovat siirtyneet elinvoimakeskuksille. Elinvoimakeskusten osalta ei viitattaisi enää tarkentavasti maaseutuosastoihin, sillä elinvoimakeskusten organisaatorakenteet voivat vaihdella.

Lisäksi 2 momenttia muutettaisiin siten, että viittaus maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) mukaisia lainoja antaviin luottolaitoksiin korvattaisiin viittauksella maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) mukaisia lainoja myöntäviin luottolaitoksiin. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki on kumottu lailla 1328/2022 ja nykyisin tässä momentissa tarkoitettuja lainoja myönnetään maatalouden rakennetuista annetun lain nojalla. Näin ollen ehdotetulla muutoksella ajantasaistettaisiin momentin säädösviittaus.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetukset tulevat voimaan 23.2.2026.